

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónapra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 6-hasábos petit sor egyszer 30 ft.
 minden következőnél 16 fillér
 Nyitási sor 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában
 TELEFON-SZÁM: 167.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Kedd, március 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Justh. Tisza és a házszabályok.
- Kossuth és Barabás nyilatkozatai.
- Justh Gyula beszámolója.
- Szocialista tüntetés Budapesten.
- A vasutas szövetség közgyűlése.
- Március idusa.
- Achim L. András sejtőpörel.
- Mi a plágium?
- A nap furcsaságai.
- Tárca: Elmékedés a feminizmusról.

Justh, Tisza és a házszabályok.

Arad, március 16.

A régi kalábriaszoknak, amelyeket a németajku pesti őslakók játszottak, volt egy kedvenc szállóigéje: *Ettől halt meg Rottenbiller*. Hogy milyen vonatkozásban volt ez a főváros volt vezérének elhunytával, homály fűdi. Mert oly különböző alkalmaknál, s oly homlokegyenest ellenkező kijátszások kíséretében használtak ezt a mondatot, hogy végre senki se tudta, mitől is halt meg a derék Rottenbiller.

Hasonlóan fog járni nemsokára a közvélemény azzal a kérdéssel szemben, hogy mért bukott meg Tisza István. Eddig különböző megállapítások voltak e tekintetben. A politikai történetírók egyik része azt véste föl az utókor számára, hogy Tiszát a létszámemelést buktatta meg. Való, hogy az ujonclétszám emelése idézte föl az obstrukciót, amelyet minden, a legyürésére irányzott próbálkozás csak erősített. A mióta azonban a létszámemelést a Wekerle-kormány is programjába szedte, a történelem ércédtábláiról levakar-

ták ezt a tételt. Mert ha Tisza a létszámemelés miatt bukott volna meg, akkor ugyanez ok miatt a Legtökéletesebb Kormányának is buknia kellene. Miután azonban ez nem bukik, világos, hogy Tisza sem e miatt bukott meg.

Szóról-szóra így esett ez a nemzeti követelésekkel. Voltunk, akik elhittük, hogy a geszti koponya azon törött be, mert neki szegezte magát a nemzeti követelések áradatának. De hát ez a koalíciós kormánynak nem árt meg. Vagy a nemzeti követelések szelidültek meg azóta, vagy pedig, — most már el kell fogadnunk — Tisza uralma egyebekben pusztult el.

Hátra volt tehát: a házszabályrevízió. S emlékezzünk csak. Az események drámai sietsége ott kezdődött, amikor Tisza az ugrai levélben ezt proklamálta. S mivel a házszabályrevízió mellett csökönyösen megmaradt, egymást követték: a diszsidensek kilépése, a technikai obstrukció, november 18-án és december 13-án keresztül egész január 26-áig, a szabadelvű párt Szedánjáig. A házszabályok megszorítása, amelyről akkor hallottuk, hogy helyet foglal minden művelt állam törvény-asztalán, csak ép Magyarországon nem, amelynek sajátos államjogi helyzete ezt veszedelemmé avatná.

Azonban ezt az utolsó kombinációt is megdönti Justh Gyula, a képviselőház elnöke. Március 15-én, a csenevész magyar népjogok születésnapján, Makón beszédet tartott, amelyben a házszabályrevízióhoz odakötötte a maga és a kormány életét. Igen szép részei voltak ennek a makói használatra készült beszédnek. Azokkal szemben, akik a házszabályrevíziót a

szólásszabadság korlátozásának tekintik, fölvetett egy átlátszó számtani feladványt. Mi a nagyobb szólásszabadság: az, amikor valaki négy-öt órát beszélhet egy nap, (ez a parlament mai állapota) vagy az, ha naponta tizenhat órát is beszélhet? Ezt ugyanis a házszabályrevízió fogja lehetővé tenni. De a tizenhat órás ülésnél is van nagyobb szólásszabadság: az, ha a Ház egyfolytában tart ülést, mindaddig, amíg a megobstruált javaslat meg nincs szavazva. Mért nem vették mindjárt ezt is tervbe? Justh Gyula nagyon jól tudja, — nem olyan naiv ő, mint aminőnek a makóiakat tartja — hogy a tizenhat órás ülésnek nem a szólásszabadság hiánya a sérelme, hanem, hogy az obstrukciót lehetetlenné teszi. És egy kissé furcsa, ha a képviselőház elnöke, még ha Makón is beszél, a házszabályrevízióhoz azt az erkölcsi előnyt emeli ki, hogy hiszen a szónokok az új házszabály alatt többet beszélhetnek, mint eddig: nem négy-öt órán át, hanem amíg meg nem különnek.

De a házelnök beszédének nevezetesebb része az volt, amelyben „leszögezte” azt az állítást, hogy Tiszát nem a házszabályrevízió buktatta meg. Ez természetesen nem Tiszát, hanem a házszabályrevíziót rehabilitálja. Szükség van erre most, amikor a házszabály-obstrukción emelkedett kormány a Tiszáénál is kegyetlenebb házszabályrevíziót akar. S a mióta ez a képviselőház előtt van, nem is Justh Gyula az első, aki fölshajt: hiszen, ha csak a házszabályrevízió lett volna, Tisza akkor ma is kormányozna!

A politikai történetírók számára, akik

A nagy emlék.*

Irtá: Csécsy Imre.

Hol vagy szabadság, drága szent örökség,
 Mit nékünk a nagy március adott?
 És hol a nép, mely a vezért követte,
 A nép, mely költőjére hallgatott?
 Nem a valóság, csak erőltet emlék
 E bágyadt, gyáva korban az a nap.
 S mely e hazát akkor szerette, védte:
 A sziv, a kar a földben porlanak.

Népem dalnoka és te nagy vezére,
 Reátok nézünk hatvan év után.
 Az ének és a tetteire hívó szózat
 Mint vészharang áradt szét a hazán.
 Mint ünnepen a vészharang sugása,
 Ugy zengett szavatok: most vagy soha!
 A szó delejét a halott is érzé . . .
 Míg talpra állt s megértett a haza.

A rabkezekről a bilincs lehullott,
 Hogy lánc helyett kardot viseljenek.

A multból, e nagy pusztá temetőből,
 Fölkeltek a kísértő ezellemek.
 És ajkalk a nagy vádat sóhajták:
 Hiába haltunk! . . . Ujra tenni kell,
 Harcolni kell itt fényben és borúban
 Hazádnak örök elleségséggel!

S úgy harcolának. Megindult a munka,
 Szabad lett a szó és a gondolat.
 Sújtott az, miként sújt az ég villáma,
 És gyujtott röppenő percek alatt.
 Nagy és kicsiny kincset hordott szívében,
 Nagy kincset: a nemzetbacsületet,
 Midőn tengernyi néma kinok árán
 A rabszolgákból nemzet született.

És a szegény, a meggyötört jobbágy-nép
 Elfelejtette szenvedéseit;
 Kardot fogott s uj sebekkel borítá
 Be sem gyógyult régi sebhelyeit.
 Megértette, hogy mit üzentek neki
 S ez üzenet vivé száz harcra is.
 Arcába vágott gögös ellenünknek,
 És ez a vágás fájt . . . Fáj még ma is!

Ez akkor volt! . . . Más korban, más fiakkal
 Erős tudott még lenni a haza.

A szabad és hazát szerelő népben
 A gyásznak is volt még ép vigasza.
 Most kerítő eszély, csaló önérdék
 Megölik a hazaszeretetet,
 Melynek lehére egykor a halott is
 A sírban boldogan fölreszketett.

Hálátlanok, kiknek hazát szerestünk,
 Azok dobják szívünkre a követ.
 Pokol tűzéből csapnak ránk a lángok:
 A pártos szellem, a vad gyűlölet.
 A templomok haragban szitkozódnak,
 Testvértelenség áldozatja ég . . .
 Hitben, erőben többé nem imádják
 A szabadság felséges istenét.

Óh Istenünk! Érzésben, akaratban
 Tégy egygyé minket, óh tekints le ránk!
 Nézz a magyarra s áldásod nyomában
 Legyen szabad, boldog, dicső hazánk!
 Csak egyszer tedd még a magyart szabaddá
 S dobj a halálba, hogyha vétkezünk, —
 Csak most segíts vivődő harcainkban
 S ne áldj meg többé, ha rabok leszünk!

* Szavaltá a márciusi ünnepségen Hunyady József, az aradi színház művésze.

még Tisza bukásának okait firtatná, Justh Gyula egy utolsó kombinációt hagyott meg. A bukás oka az volt, hogy Tisza a fennálló házszabályokat nem respektálta. Justh Gyula tudja legjobban, hogy a házszabályokat nem a kormányelnök, hanem a képviselőház elnöke kezeli. E miatt tehát Perczel Dezsőnek lehetett oka megbuknia, nem Tiszának. De fogódzunk be az utolsó kombinációba. S várjuk be türelemmel a végét az obstrukciónak, amelyet az új házszabály-revizio elé görgetett a balpárt, a nemzetiségek és a horvátok csoportja. Nagyon meglepet, hogy utóbb a fennálló házszabályoknak ép olyan kezelése lesz szükségessé, a minővel a Tisza-korszakban akartak obstrukciót — erőszakot az erőszakkal — megtörni. S akkor Justh Gyula, vagy más, ki fogja jelenteni, hogy még ez se volt az, ami Tisza elöprésére okot adott. De akkor már nem lesz más hátra, mint-hogy konstatació: Tisza bukása egy különös, titokszerű véletlen volt, amelyről mindenki inkább tehet, mint a koalíció. Hogy is lehetett volna nekik okuk Tiszát láb alól eltenni, mikor az egész örökségét átvették! +

Kossuth és Barabás nyilatkozatai.

Nemzeti jegybank 1910-ben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 16.

Tegnap az egész ország lelkesen ünnepelte a hatvan év előtti nagy napoknak a politikai pártusák zajában gyengén visszhangzó emlékét. A koalíció vezetői közül Kossuth Ferenc, Barabás Béla és Justh Gyula megjelentek választóik között s ott az ünnepélyek alkalmával politikai nyilatkozatokat tettek.

Kossuth Cegléden beszélt s kijelentette, hogy a függetlenségi program megvalósítása biztosra vehető. A házszabály-revizio szükségességét hangsúlyozta s a választói reformmal kapcsolatban akarja a

függetlenségi párt megcsinálni azért, — mondotta Kossuth mert — ezzel a reformnak hazafias iránya biztosítva lesz.

Barabás Nagykőrösön a katonai kérdéssről beszélt s kijelentette, hogy újabb áldozatokat addig nem fog hozni, míg a nemzet törvényes jogai nem érvényesülnek. Barabás a jelent aggodalmasnak látja s azért tömörülésre szólítja fel a nemzetet.

Justh Gyula Makón a házszabály-revizio hívének vallotta magát s állását a revizio törvénybe iktatásához köti. Beszédjével lapunk más helyén foglalkozunk.

Kossuth Cegléden.

Ceglédről jelentik: Vasárnap délelőtt tizenegy órakor vette kezdetét a hazafias ünnepély. Gombos Lajos dr. Cegléd városának polgármestere üdvöszölte Kossuth Ferencet, mint Cegléd város ország. képviselőjét s a kíséretében megjelent urakat, majd felkérte Kossuth Ferencet, intézzen beszédet Cegléd városának polgáraihoz.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter erre a város háza erkélyéről a több, mint tizenhatszernyi közönség előtt beszédet intézett a néphez és a többi között ezeket mondotta:

— A nagy időben ezen a helyen, Cegléden is járt Kossuth Lajos. Ceglédhez fordult első sorban akkor, amikor veszélyben volt a hazá. Most más időket élünk. Hazánkat ma csak magunk sodorhatjuk veszélybe azzal, ha nem tudunk igaz hazafiak lenni. Az igaz hazafiságnak feltétele, hogy legyőzzük önmagunkat, feltétele az önzetlenség, a célnak megfontolt tudása s a szakadatlanul folytatott kitartó, lelkiismeretes munka a magyar nemzetért, a magyar hazáért, a magyar államért és a magyar függetlenségért.

Szeretett Polgárársaim! Minden korszaknak megvan a maga kötelessége. Hatvan esztendő előtt ez a kötelesség a merészség, a bátorság volt, ma a tudás és a elütudatos munka. Vajjon melyik a nehezebb feladat? Néhány hónap lelkesedése e, néhány nap életmegvetése vagy egy egész élet önmérséklete és elütudatos munkája? Én, aki próbáltam mind a kettőt, tudom, hogy az utóbbi a nehezebb, nehezebb azért is, mert: bábel helyett néha tövis terem.

Áldott nagyidők ragyogó emléke, élj örökké nemzedékről-nemzedékre! Nemesítsd meg lel-künket és szívlünket és tégy képessé, hogy áldozni tudjunk a hazáért. És bár a mai nemzedék völgyben ül és szédül, ha felfekint ősei saslakára, mégis, fogyatkozásaink dacára, büszkén valljuk, hogy hazánkat mi sem szeretjük kisebb honszerelémmel, mint ahogyan ők szerették. És ahogyan ők tudtak akarni, hűségesen és kitartóan, a változott viszonyokhoz alkalmazva akaratukat, tudunk mi is; nem a csaták útján, hanem alkotmányos uton, céltudatos kitartással, erős hittel haladva és küzdve nemzetünkért, hazánkért és dicsőséges függetlenségi elveinkért.

(Holló Lajos beszéde.)

Kossuth után a nép Holló Lajost akarja hallani, aki erre a többi között a következőket mondotta:

— Kossuth Ferencnek a magyar nemzet áll a táborában, egy szívvel és egy lélekkel megyünk utána, mert hisszük, hogy az ő vezérlete alatt érjük el azt, amit 48-ban más küzdelmek árán sem bírtunk egészen elérni. Hiszünk és reméljük, hogy az ő bölcs vezetésével, a béke erélyes fegyverével megteremti nálunk a felszabadulás boldog korszakát. Ma is nehéz választás előtt fog a nemzet állani. Az az ellenállás, amelylyel a magyar nemzet ügye mindig találkozik, ma is ott áll és szervezkedik, hogy visszautasítson bennünket a régi korszak sivár meddőségébe, de ezzel szemben itt áll a függetlenségi tábor és itt áll egy kipróbált bölcs vezér, aki nézi a veszélyeket, nézi az előrevető utat és nem lesz csüggedő, nem lesz kishitű, hanem lelkének erejével varázst költ minden magyar szívében és mi követjük őt, mert ő lesz a mi új Messiasunk, aki bevezet minket a szabadság földjére.

Ezután Kossuth Ferenc és kísérete a Kossuth-szobor elé vonultak, ahol mindenkéltől Gombos Lajos dr., Cegléd város polgármestere koszorúztatta meg a szobrot a város nevében, majd Chernel Gyula ország. képviselő tette le a függetlenségi és 48-as párt koszorúját.

Délben a ceglédi népkör helyiségekben ünnepi disztrakció volt, melyen mintegy négyezer ceglédi polgár vett részt. A harmadik fogásnál Cegléd város polgármestere köszöntötte fel Kossuth Ferencet, aki erre hosszabb beszédben válaszolt, melyben kitért az aktuális politika

Elmélkedés a feminizmusról.*

— Válaszok egy levélre. —

I.

„Zwiespaeltig ist Verstand und kann oft missverstehn. Gefühl, dass mit sich eins kann niemals irren“, mondja Rückert és én nem tudok hamarjában ennél találóbb mondással felelni az Ön levelére, Asszonyom. Arra a levélre, amelynek minden során meg átszik, hogy Ön ott él, „ott túl a rácson“, ahol, sajnos, semmit vagy nagyon keveset értenek meg azokból a törekvésekből, amelyek a „feminizmus“ szóban vannak kifejtve. Hagyjuk tehát az értelmi részét a dolognak phenél, hisz ugyis tudom, előbb vagy utóbb mindnyájunknál elérkezik az idő, hogy észérőnek, okosnak és célravezetőnek találjuk a feminista törekvést. Vizsgáljuk tehát egy hozzánk, asszonyokhoz közel álló oldalról, az érzelmi oldaláról a feminizmust.

Nekünk, Asszonyom, nekünk a boldogoknak s kívánság-ottoknak, a család körében élőknek is ezeket a törekvéseket legerősebben támogatunk. Mert nézünk csak, hogyan támadt tulajdonképen a feminizmus. Világerő se gon-

dolja azt senki, hogy a jóllakottak telhetetlenege szülte ezeket a kívánságokat; sőt: legyünk vele tisztában, hogy az éhesek, a külserekedtek, a lemaradtak voltak azok, akik először öb redtek tudatára annak hogy valahogyan, valami módon gondoskodni kell azokról is, akik nek számára a mostani viszonyok fenntartása mellett nem jut hely a családi élet virágos béréiben. Ott voltak azok, akiknek a saját nyomoráguk mellett is, azok jutottak eszükbe, akik majd utánunk következő szüntén nem tudnak majd mit kezdeni azokkal az istenadta energiákkal, amelyeknek felhasználására a mi mostani társadalmi berendezkedésünk mellett egyáltalában nincsen mód.

Csak nem szabad még véletlenül sem az eszünket a céllal összetévesztéssel és mosolyogni, vagy pláne megbotránkozva feljünk rázni, ha arról van szó, hogy a nők a törvényhozók közt is helyet foglalhassanak. Én nem kell a szent nőiség nevében tiltakozzunk az ellen, hogy bármiféle eddig még meg nem héltott teretn számunk is, megpróbálkozunk azzal a nehéz feladattal, amelyet úgy hívnak, hogy kenyérkereset.

Szép, szép, amiket ön mond, Asszonyom, a nők tulajdonképeni hivatásáról; de tegyük a kezünket a szívünkre és valljuk be, hogy a mi mostani társadalmunk a nő: „az ő tulajdonképeni hivatásának“ teljesítésében nemcsak,

hogy nem támogatja, sőt egyenesen megakadályozza. Hol talál ön, Asszonyom, intézményeket, amelyek a szegénysorsu, áldott állapotban levő vagy gyermekágyas asszonyt befogadják és lehetővé teszik neki, hogy sokat hangoztatott tulajdonképeni hivatását teljesítse. Vagy hol van az a törvény, amely a szegény szű asszonyt veszi védelmébe, hogy „tulajdonképeni hivatása“ teljesítését legalább antihygiénikus körülmények meg ne akadályozzák.

Ha a feminista törekvései megvalósulnának, vagyis, ha sikerülne egy erős, munkás, önütudatos asszonyserlegre szertennünk, ez csak előmozdíthatna az az ideális állapotot, amely után mindnyájan vágyódunk, ön is, mi is, akik tudjuk, hogy a házasság, mostani dekadenciája mellett, bizony felirrisításra, reformokra szorul.

Ami a Mme Rousel révén mostanában sokat hangoztatott meddő szerelmet illeti, ennek hívéül nem annyira a munkás, kenyérkereső asszonyok szegődött eddig is, mint inkább az asszonyok ama része, amely tisztán csak élvezetnek él, sőt magát sem óhajtja élvezeti cikként egyének tekinteni. „Te csak virág légy drága c-eccebecce, haszontalan, de szép“ mondja Madách. Hát ilyenek maradunk e?!

Azokat pedig, akik sok gunyos mosolygástól, apró túrsurásoktól vissza nem riadva bátran, erősen törtetnek előre, hagyjuk nyugodtan

* A múlt héten egész terjedelmében közölték dr. Fábry Sándorné a feminizmusról írt nagyszerű cikkét, amelyre a P. N. vasárnapi számában két érdekes reflexió jelent meg. E két véleményyt is egész terjedelműben a közöljük.

kérdéseire és több fontos nyilatkozatot tett a politikai helyzetről.

(„Nincs elvfeletlen.”)

— A függetlenségi párt — mondta Kossuth — elveiből semmit se adott fel, hanem azokat a lehetőségek szerint fokozatosan akarja és meg is fogja valósítani. Az önálló vámterület biztosítva 1917-re, a nemzeti bank 1910-re, ha ezen időpontokban a függetlenségi párt többségben lesz a parlamentben, úgy a nemzeti bank és az önálló vámterület biztosan meglesz.

A koalícióban levő többi pártok ezt nem fogják megakadályozni, erre biztosítékunk van. — Hangoztatta Kossuth ezután a koalíció továbbra való fennállásának szükségét, mert a kormányoknak az elvállalt feladatokat teljesíteni kell és elsősorban meg kell csinálni az általános választói jogot. A házszabályrevízióra feltétlenül szükségünk van, — mondta Kossuth — mert nem adhatjuk ki kezünk közül azt a kardot, melylyel ellenségeinket legyőztük. Inkább csináljuk meg mi a választói reformot a házszabályi hazafias magyar irányban, ahogyan az a magyarság érdekeinek megfelel, minthogy mások csinálják azt meg a magyarság kárára. Kossuth végül kijelentette, hogy ő és hűségesei katonái, a függetlenségi párti képviselők minden erejükkel azon lesznek, hogy a függetlenségi elvek minél előbb diadalra jussanak.

A miniszter beszéde után Szerényi József államtitkár szólalt fel. Azzal foglalkozott, hogy miért döngnek bizonyos elemek éppen a függetlenségi párt ablakait. Álprófiák és álnevnyolcasok azok, mondotta. Még van róla győződve, hogy a nagy magyar síkföldön ezek szavai nem fognak termékeny talajra találni. Reméli, hogy a ceglédi nép figyelembe fogja venni a kormány törekvéseit és nem engedi magát az álprófiákól megtevesztetni.

Ezután még Holló és Visontai beszéltek. Este ünnepl vacsora és bál volt az uralkaszi lóban, ahol megjelent Kossuth Ferenc, aki az éjjelt Cegléden töltötte. A miniszter hétfőn reggel utazott vissza Budapestre.

Barabás a katonai kérdésekről.

Nagykörösről jelentik: Barabás Béla országgyűlési képviselő Nagyköröson ünneplte március 15-ét. Neki magának is nagy ünneplésben volt része. Beszédében Barabás megemlékezett arról, hogy amióta utoljára Köröson járt, idegen helyeken bolyongott. Az a hely, ahol az ország törvényhozásának bizalmából járt, a magyarokra nézve nemcsak idegen, hanem ellenséges terület. A kis időt, amit ott töltött, felhasználta arra, hogy belenézzen az ellenség kártyájába, hogy megismerje annak terveit és törekvéseit és okulva azokból, levonja a tanulságokat, a jövőnek szent és nagy kötelességeit.

A mai nap *nemcsak az öröme, hanem az aggodalomnak is az ünnepe*. Minden magyar embernek aggodó lelke elszorul, ha látja azt az ádáz küzdelmet, amely nemcsak kívülről tör be ellenünk, Magyarország jogai és törvényei ellen, hanem idebent is dúl, tudniillik az ádáz gyűlöletet, izgatást, a nemzetiségi és társadalmi felforgatásnak a törekvését. Midőn ezeket látja, szeretné, ha úgy, mint ezeletti hatvan esztendővel, a magyar nemzet egy egységes, lelkes, hatalmas táborra alkotna, amelyben a magyar embereknek érzése, fájdalma, keserősége, jövője, hite és reménye, akarata, munkára törekvése és becsületes érzése összeforrjon és tömörüljön. 1848 március 15-én a szabadság, testvériség és egyenlőség volt a jelszó, most ehhez hozzá kell tenni az összetartás, munkálkodás és hazaszeretet jelszavát.

A magyar nemzet csak jogait kívánja érvényesíteni és mindaddig, míg különösen a katonai kérdések terén a nemzetnek törvényben lefektetett jogai végre nem hajthatók, újabb áldozatok hozatalába belemenni nem szabad. Mert éppen a kényszerűség helyzete az, ami biztosíthatja a magyar nemzet jogainak érvényesítését.

Midőn egy táborban szeretné látni a magyar nemzetet, nem elvek változtatásáról van szó, csak a taktikának, a módszernek a változtatásáról. Talán *tévedett a múltban, nem az elvekben, hanem az eljárásban és ha e tévedést beismeri az ember, akkor a jövő új eredménynyel bíztat*. Üdvözlő Nagyköros város hazafias polgár-

ságát és kéri, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség jelszavait forrasszák össze az összetartás, munkálkodás és hazaszeretet jelszavaival.

Justh Gyula beszámolója.

A házelnök a revízióról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 16.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke vasárnap a március 15-iki ünnepség alkalmából Makón volt, ahol politikai beszédet mondott. Justh kijelentette, hogy híve a házszabályrevíziónak és az esetben, ha a képviselőház ezt nem szavazná meg, úgy távozik a házelnöki székből. Az érdekes politikai beszédről makói tudósítónk az alábbiakat jelenti:

Justh Gyula házelnök vasárnap este 7 órakor érkezett Makóra s az állomáson nagyszámu közönség élén Nagy Károly pártelölök fogadta.

Az ünnepi vacsora 8 órakor kezdődött a „Korona” szálló nagy termében, amely zsufolásig telve volt előke közönséggel.

Nagy Károly mondott rövid ünnepi beszédet, üdvözölve Justh Gyulát, ki az ünnepély fényét emelte megjelenésével.

Justh Gyula viharos meg-megújuló éljenezések között állott fel s a következő beszédet mondta feszült figyelem közepette:

— Szívvel köszönöm egybegyűlt választóim üdvözlését és bizalmát, akik a mai nehéz politikai viszonyok között is ragaszkodnak hozzám. Nem akarom a múlt idők hagyományainak és emlékeinek horderejét most taglalni, nem mondom ez alkalommal ünnepi szónoklatot, hanem miután úgy sincs alkalmam Makó népével sürűn érintkezni, minden alkalmat fel kell használnom arra, hogy elmondjam, mily kitartásaink vannak a jövőre nézve és kisebb-szerű beszámolót mondjak. Tavaly a makói függetlenségi párt gyűlésén nyíltan megmondtam, hogy a nehéz helyzetből más kivezető utat nem látok, mint a házszabályok megszigorítását, különösen most, mikor a választói jog reformja áll küszöbön. Nagyon óvatosnak kell lennünk és meg kell fontolnunk, hogy milyen követkevésekkel járhat ez a reform.

haladni, Asszonyom. Talán sikerül nekik ama sok szerencsétlent, akik még ez idő szerint valahol kegyelem-kenyéren, egy-egy boldogtalan házasságban vagy még rosszabb helyen, elfüggönyözött ablakok mögött tengődnek, félrázni lethargiájukból és egy-egy darab kenyeret nyújtani nekik, mely annál izetesebbnek tűnik majd fel előttük, mennél inkább rajta lesz munkájuk verejtékének ize. Ha ez sikerül, akkor biztosan tudom, csak megszaporodik azoknak száma, akik semmi egyebet nem kényelenek lenni, mint boldog, büszke családanyák és akkor azok is olyan elégedettek lesznek, mint Ön, Asszonyom.

Tolnay Aranka.

II.

Az „Elmélkedés a feminizmusról” című cikket, melyet egy okos urasszony és kétségkívül kiválóan jó anya írt, nagy élvezettel olvastam és elérkezettnek vélem ez alkalommal, miután most a női jogok követelésére akarnak tanítani a feminizmus terjesztőit, hogy több évi tapasztalataimat érvényre juttassam és rászóljak az anyákra, értem azokat az anyákat, akik a nevet igazán meg sem érdemlik.

Mindenekelőtt a nő, ha már anya, jogokat csak akkor követelhet, ha ő anyai kötelességnek eleget tesz, mert nem elég a gyermeket csak világra hozni, azt az anyai szeretet me-

legénél nevelni is kell. S különösen egyelőre azon szívteien, gazdag nőkről szeretnék egy pár szót írni, akik egész nap tükör előtt magukat cicomázva töltik az időt s gyermekeik nevelését teljesen idegen, sokszor minden emberi érzésből kivetkőzött alakokra bízzák s így magyarázható, hogy a legtöbb úri gyermek nem is tudja, mi az anyai szeretet, sőt némelyik határozottan gyűlöli anyját. Valóságos áldás az olyan gyermekekre, ha egy gyöngédlelkű finom nevelőnő kerül hozzá. Tapasztalásból tudom, hogy vannak anyák, akik saját szórakozásukat sokkal többre becsülik gyermekeik egészségénél, sőt velem történt meg az eset, hogy az anya nem vette tekintetbe, hogy ki lenc éves kis leánya lázában fekszik, tervezett utazását a világér: sem halasztotta volna el s elutazott, ott hagyva lázas gyermekét, aki még sajnálni sem látszott, hogy anyja elutazik, ha nem lázas ajkait arcomhoz tapasztá s ezeket suttogá: „Te jobb vagy, mint anyus, maradj mindig velem.”

Vagy jogokat akar követelni az olyan anya, aki csaknem egész délelőtt alszik, a háztartással nem törődik, egész délutánokat a kávéházak füstös levegőjében tölti, a gyermekét vagy magával viszi, vagy legtöbb esetben egy szurtos cseléd gondjaira bízza, akinek kisebb gondja is nagyobb annál, hogy a gyerekekre legalább vigyásson.

Legyen az jómódu vagy kevésbbé jómódu nő, elsősorban a háztartás, a gyermekek nevelése és a férj magához láncolása legyen élete célja; vajjon az a férfi, ha hazamegy a fűtetlen lakásba, míg felesége a kávéházban pletykázik, nem-e mindjárt a saját szórakozását keresi? s innen van a sok házasság-örös, a leányok elbukása, a serdültabb gyermekek romlottsága, mert az anyának fontosabb a kávéház, mint megfiyolni a gyermekek mivel és hogyan látzanak és vajjon a férj hol időzik szabad idejében? Míg ellenben, ha a feleség szerető meleg otthonnal várja urát és esetleg oldicskzik neki a kis ruha vagy könyv varrásával, amit a kedves gyermeknek varrt, mily más kedvvel fog az apa örömet otthon, családja körében maradni, feleségével a nap eseményeit megbeszélni és esetleg érintkezni a gyermeknevelésről is. Ez legyen a nőnek első és legfőbb gondja, nem jogokat követelni. Eddig is a jólétkü és gondos háziasszonyt megoacsúlta az ura, míg ezek a modern eszmék nem léteztek; a nő igenis alá kell, hogy legyen vetve kissé férje hatalmának, ez már a természet rendje és törvénye, hiszen már a paradicsomban maga az Ur isten is úgy rendelte, hogy a nő férjének hatalma alatt legyen.

Egy 24 éves nevelőnő.

Épen ma láttam egy nagy magyar városban lefolyt nemzeti ünnepet, hogy munkások nem nemzetiszínű lobogóval, de vörös zászlóval, rem a nemzeti himnuszt, de nemzetközi himnuszt énekelve, ünnepeiték. Sajnos, de való, ha a nemzetköziség eszméje győz Magyarországon, Magyarország elveszett. Idegen jelszavak alatt gátolják meg a magyar nemzeti eszmék diadalát. Nagyon kell tehát vigyáznunk, mikor a házszabályrevíziót elkészítjük, hogy azt úgy alkossuk meg, hogyha ilyen csoport jut be a Hába, meg ne akaszhassa nemzeti törekvéseinket.

Nekünk kötelességünk, hogy a házszabályokat szigorítsunk és pedig úgy, hogy a nemzetiség, a nemzetközi szocialisták és a horvátok meg ne akaszhassák nemzeti törekvéseinket. Az az alkotmánybiztosíték, hogy a képviselőház csak 4—5 óráig dolgozhat egy napon? És még a szocialisták foglalnak emellett állást, akiknek programjuk a 8 órai munkaidő? Hát a szólásszabadság korlátozása-e az, hogy kimondjuk, hogy 18 órát is dolgozhatunk? Hát ilyen szerencsétlen nemzet vagyunk, hogy sürgős esetekben nem szabad 16 órát dolgozni? Húzen a magyar ember az aratás idején, mikor a munka sürgős, 16—18 órát dolgozik naponkint! Én a házszabályrevízió híve vagyok. Ha ez bukik, bukik a kormány is, de megyek én is, mert szilárd meggyőződés, hogy e nélkül nem lehet az országot kormányozni és megtartani. Hát szájkosár az, ha az eddigi négy óra helyett 16 órát lehet beszélni? Látjátok, tisztelt polgártársaim, hogy itt a szólásszabadság korlátozásáról szó sincsen. Mi egyébiránt sohasem ellenézük a házszabályok szigorítását, sőt Tiszának annak idején fel is ajánlottuk és Tisza nem is azért bukott meg, mert nem respektálta a fenálló házszabályokat. December 13-át azért csinálták, mert holmi zsebkendőlobogtatással megértették a házszabályok fenségét. Nekem — ugymond — nem szabad politizálnom. Elnöki pártatlanságomban elmegyek a végsőig és egyformán bárok el mindenkiel. De hogy ez eddig terjedjen ki, hogy választóim között politikai nyilatkozatot ne tehessek, ezt sehogyan sem lehet megkívánni. Sokszor hangoztatják, különösen a szocialisták, hogy a függetlenségi párt kormányra jutván, nem csinál semmit és minden úgy van, mint a régi időben. Ez nem igaz. Hogy a függetlenségi párt nem tud programjának megvalósítása körül abban a tempóban haladni, mint azt mi is szeretnők, annak két oka van.

Első sorban a Kristóffy-féle ellenkoalíció folytonosan felkinálkosk; a hatalmat még mindig azzal a reményvel áztatják, hogy lehetséges egy kormányozni, ahogy ők kormányoztak.

Másodszor az, amit önknek megválasztásomkor programom kifejtése közben megmondtam, hogy amikor a koalíció kormányra jutott, kötött marsrutával vállalta a kormányzást. Ettől eltérnie a koalíciónak nem szabad. Sajnos, hogy a kibontakozási állapot tovább tart, mintsem reméltük és az obstrukció, amely jelenleg is folyik, nem enged időt arra, hogy programunk utolsó pontját, a választói jog reformját hamarosan beválthassuk. De azért nem lehet állítani, hogy nem haladunk sokat. Itt van mindjárt az a tény, hogy a külügyminisztérium a magyar hatóságokkal magyarul levelez. Hát ez nem a magyar nyelv magasztos előrehaladása? A régi szabaddal párt négy évtizedes uralma alatt nem tudta ezt keresztülvinni. Ott vannak a kereskedelmi szerződések Ausztriával, amelyeket lehet bárhogyan kritizálni, de az tény, hogy mi Ausztriával mégis olyan szerződést kötöttünk, mint bármely má-

külföldi állammal. Ma tehát közöttünk és Ausztria között szerződéses viszony áll fenn. Annyi bölcs és szociális értékű törvényt pedig, mint amennyit a koalíciós kormány hozott egy év alatt, más kormányok évtizedek alatt sem hoztak.

Mi a feladatunkat végezni fogjuk és a helyünkön maradunk, amíg el nem végeztük, amire vállalkoztunk. *A korona nem fog bele egyezni abba, hogy a koalíció szétmenjen. mielőtt feladatait el nem végezte.* Ezután Justh Gyula ismétleten megköszönte a megjelent válaszolókat bizalmát, kérte, hogy továbbra is tartanak ki mellette, mert ő hű marad ezután is politikájához, attól sohasem fog eltérni. Beszédét az éljenzés sűrűn szakította meg és annak befejezése után percenkig tapsolt és éljenzett a választóközönség.

Návay Tamás főispán, Farkas József polgármester, Dóssa Sámuel dr. tiszteli főügyész szólaltak fel Justh után, biztosítva őt arról, hogy a makói polgárság megérti őt s követni fogja ezután is.

Justh Gyula ma reggel utazott el Makóról Tornyára s este Aradon át Budapestre utazott.

Szocialista tüntetés Budapesten.

Harc a keresztényszocialistákkal.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 16

A fővárosban évek óta nem volt oly sivar a márciusi ünnep, mint az idén. Az az intenzív lelkesedés, amely az előző március 15-iki ünnepségeket jellemezte, az idén nem nyilvánult meg. Igaz, hogy a középületeken és igen sok magánépületen is, lengett-lobogott a trikolor, de a nemzeti érzés meglehetősen megcsappant. Volt azonban más: verekedés a szociáldemokraták és a keresztényszocialisták között, revolverdördülés, más hasonló jó és szép, ami alkalmas volt arra, hogy az ünnepet rontsa.

Ilyenformán a mostani nemzeti kormány uralma alatt eljutottunk szerencsésen oda, hogy a március 15-iki ünnepségek épen az ellenkezőjét fejezték ki annak, ami benne foglalhatik ennek a nagy emléknaphoz a szellemében. Idáig juttatta ez a kormány ezt az országot.

A szociáldemokraták tüntetéséről alábbi tudósításunk szól:

A szociáldemokrata párt vezetősége az idén is a Petőfi szobor elé vonultatta a munkásságot, hogy az ő módján ünnepelje meg március idusát. Kezéssel a diákság és a polgárság ünnepe után való időre tüntet ki a munkásság felvonulását és így a rendőrség, hogy esetleges összetűzésnek elejét vegye, nagyszabású és széleskörű intézkedéseket tett. A mosonyi utcai rendőrlaktanyában, a rendőrkapitányságok udvarán és egyébült nagy rendőrcsapatok álltak készen, sőt a katonaságot is konsignálták erre az alkalomra. A 16-ik huszárezred két százada állandóan az utcákön cirkált. A közönség szokatlanul nagy érdeklődést tanúsított. Amerre a szocialista munkásság elvonult, százával álltak az emberek a gyalogjárókon. Különösen nagy tömeg szorogott az Eskü téren és az eskü téri hídon. A nagyarányú óvintézkedéseknek tulajdonítható jó részben, hogy nagyobb rendezvény nem történt. Apróbb esetpatók így is voltak. Így a Nemzeti Kaszinó előtt revolverlövés dördült el. A Klotild palota előtt a keresztényszocialisták és a szociáldemokraták összeverekedtek, a rendőrség azonban szóválaszította a verekedőket.

A szociáldemokrata munkások délután két órakor gyülekeztek a Tisza Kálmán-téren szakmák szerint. A rend főtartására Máltás Hugó rendőrtanácsos és Schmidt Ede rendőrfelügyelő vezetésével hat szakasz gyalogos rendőrt és egy szakasz lovasrendőrt rendeltek ki. Néhány perccel három óra után adta meg a jelet az indulásra Horovitz Jenő, a menet főrendezője. A menet élén három lovasrendőr haladt, mögöttük ötven kerékpáros munkás ment, ezeket a szociáldemokrata párt vezetősége követte. Két hatalmas koszorút vittek utánuk. Az egyiket hatalmas babérágakból fonták, a másikat piros szegfűkből gyönyörűen állították össze. Az első koszoru szalagján ez a följírás ékeskedett: „A magyarországi szociáldemokrata párt — Petőfi Sándor emlékének”. A másik koszoru szalagjának ez a följírása volt: „A proletár ifjúság — Petőfi Sándor emlékének”.

A szakszervezetek sorát az építőmunkások nyitották meg, mögöttük a festőmunkások csoportja haladt hatalmas zászlók alatt. Élénk érdeklődést keltett a nők csoportja. Széles vörösszegélyű zászlójukat két rendkívül nagytermetű munkás emelte magasra. Két táblát is vittek a csoportban. Az egyiknek ez volt a följírása: „Szociáldemokrata nők”. A kisebbik táblán ez állt: „Jogot a nőknek”. A tüntető felvonulásban ez alkalommal vett részt először az ifjúság csoportja. Vagy ötszáz inasból állott a csoport.

A hatalmas menet eleje már a Rókus-körház táján járt, amikor a menet vége megindult a Tisza Kálmán-térről. Menet közben munkásokat énekeltek s közben sűrűn hangoztak a kiáltások:

— Éljen az általános titkos választói jog! Éljenek a hazátlan bitangok! Le a népcsalókkal! Le a házbőrzsorásokkal!

A Rákóczi-útról a menet a Kossuth Lajos utcába fordult. Az utcán a Marsellaise hangjai mellett vonultak át. A Nemzeti Kaszinó palotája előtt, amelynek ablakai megteltek kíváncsiakkal, viharos kiáltásokba kezdtek a munkások.

— Le a szentri-kaszinóval! Abcug mágnáshad! Vesszenek a nép ellenségei!

Egyszerre csak revolverlövés hangozott el. A munkások pillanatra abbahagyták az éneklést és kiáltozást, csak azért, hogy azután nagyobb hűvel folytassák. A menetet kísérő rendőrök lázas kutatásba kezdtek a tettes után, de nem akadtak nyomára. A Kigyó téren a király háza előtt nagy tömegekben állottak az egyetemi hallgatók és a keresztényszocialisták. A fordulónál a menet közvetlen közelükbe szorult és az egyik munkás letépte egy egyetemi hallgató kabátjáról a tulipánt. Ez jel volt az általános verekedés megkezdésére.

— Űssétek a tulipánosokat! Le a kereszt pókokkal! — hangozott a kiáltás minden oldalról és a két ellenséges tábor a rendőrkordonon keresztül ütötte verte egymást. A verekedést azonban, amely igen könnyen végzetes dulakodássá válhatott volna, a rendőrség elnyomta. Néhány pernyi fennakadás után a menet tovább haladt s az Eskü-úton át a Piaristák rendháza előtt a Petőfi térre vonult. A teret időközben az ott parancsnokló Gyálkay Lajos rendőrtanácsos szabaddá tette és a munkásság akadálytalanul vonulhatott Petőfi szobra elé. A tömeg utközben ezekkel szaporodott. Hatalmas hullámozó embertömeg lepté el a tágas teret, úgy, hogy a budai munkások menete már nem is férköszhetett a szobor közelébe.

A koszorúk elhelyezése után az egyesült munkás daloskörorok Starck Henrik karmester vezetésével énekeltek a „Fel erőskező munkások . . .” kezdetű dalt. Porcsió István Petőfi

dön Krenner dr. a következőképen rajzolta meg az eljövendő jobbkort:

Születnie kell egy olyan Magyarországnak, mely március 15. alkotásával, március 15-ike elveivel mindent megvalósít, ami a nemzetet diadalmasszá és örökéletűvé teszi, amikor a szabadság igazi szabadság, nem milliók visszatorítása, az egyenlőség igazi egyenlőség, nem politikai és társadalmi ellentétek szülőanyja, a testvériség igazi testvériség, nem politikai fajtalankodás lesz. Jönni kell az új Magyarország, mely ellentéte a pusztulásnak, megnevelése a gazdagságnak, megkötője az időnek, kitágítója a végtelenségnek! Csak akarni kell és ezt az akaratot mindennapi szívós kitartással diadalra kell vinni. Akkor március 15. 15-ike nem lesz félig lelkiismeret, hanem egészen emlék. Diadalmas, hódító emlék. Tűzhelye a forró lelkesedésnek, de nem a kripta-lelkesedésnek, hanem az életet ontó, segítő, fentartó lelkesedésnek. Eljen a régi Magyarország, mint egy hatalmas szülőanya, de szülessen meg az új Magyarország, a várva-várt új sarjadék! E vágyakat, e kívánságokat, ezeket a gondolokat és ezeket az érzéseket szűrjük le tanulással, reményül és bizalommal március 15-ikének ünnepéből. *(Leikes és hosszas éljenzés.)*

Variassy Lajos polgármester tápraesett záróbeszéde után az ifjúsági énekkar a „*Síkkolt a harci sip*” című gyönyörű dalt énekelte.

A díszteremből kitóduló közönség a városháza előtt sorakozott, hogy a Szabadság-szobor elé vonuljon, ahol az ünnepség második része folyt le.

Az impozáns menet élén a kir. főgimnázium és főreáliskola növendékei haladtak saját ifjúsági zászlójuk és tanáraikkal. Utánuk a polgári iskola, állami tanítóképző intézet növendékei következtek. A vaggongyári zenekar az egész uton hazafias dalokat játszott.

A 48-as honvédek szintén résztvettek a menetben, *Simay István* és *May Soma* élén. A menetet a bérkocsitulajdonosok társulata, a pincéregylet és a magyarnyelvterjesztő egyesület tagjai zárták be.

(A szobornál.)

Színesebb és lélekemelőbb látványt aligha látott Arad közönsége, mint amit yet az óriási, ünnepelő ruhába öltözött emberömeg nyújtott, mely az ünnepség megnyitását várta áhítatos türelemmel a Szabadság-szobornál.

A műsort a színházi vegyes kar hatalmas éneke nyitotta meg. „*A magyarok imdája*” című kurucdalt énekeltek precíz előadással, amelynek hatását fokozta *Rácz Károly debreceni* zenekarának lélekből fakadó kísérő akkordjai.

Majd ifjú *Szathmáry István* polgári iskolai tanár szavaltta el a Nemzeti dalt hazafias szenvedélyiel.

Utána *Seudý Elemér* tartotta meg az ünnepi beszédet, amelyben emelkedett és magas szempontokból tekintette át a márciusi hagyományok erejének egyre érezhető eleven hatását a bátorsággal világitott oda, ahol elsötétítik azt a fényt, mely 1848. márciusának idusából özőnklik ki s ezért azt a hitet hirdette, hogy sem a szabad sajtót rabbillincsre venni, sem a népmilliókat a jogokból kizárni többé nem lehet.

A mai ünnepet azzal jellemezte, hogy a magyar nemzeti erő teljességéből ma hiányzik valami. Hiányzik a népmilliók, az alkotmányon kívül álló tömegek együvéssége, ami pedig sokkal fontosabb az összes jogi formuláknál. A negyvennyolcas eseményeknek is az adott történeti lendületet, hogy a nemesség, mely akkor a nemzetet jelentette, saját jószántából, önkaratából lemondott kiváltságairól, szabadabbá tette

a jobbágyot s kimondotta az állampolgári egyenlőséget. A mai tespedésnek, a mai bizonytalanságnak is az fog véget vetni, hogy ott, ahol eddig csak kötelességek voltak, immár jogok is lesznek majd s a nemzet sorsa intézésében részt vesz minden társadalmi réteg.

A szónoklatot zugó éljenzéssel fogadta az ünnepelő közönség.

Ismét a színházi vegyes kar gyújtott dalra, amely valósággal elbűvölte a haligatóságot. *Rákóczi Rodostóban* című kuruc nótát énekelte a kar és *Ladislav József* olyan hatalmas erővel, hogy annak befejeztével tombolt a közönség a lelkesedéstől.

Az ünnepélyt *Kovács Vince*, az ünnepség rendező-bizottság elnöke a tanuló ifjúsághoz intézett buzdító szavai zárták be.

Az ünnepély befejezése a Magyar Királyban folyt le. *Meisztrovits János*, mint a Rákóczi Társaság elnöke látta vendégeit a 48-as agghonvédek, akik *Jankó Mihály* százados, *May Soma* főhadnagy és *Simon Gábor* hadnagy vezetése alatt jelentek meg teljes számban. Az első felköszöntőt *Müller Károly*, Aradváros országgyűlési képviselője mondotta el, a 48-as agghonvédek élve. Beszéltek még *Kovács Vince*, *Jankó Mihály*, *May Soma*, *Kiss Ferenc*, *Horváth Károly* stb. Az agghonvédek a legjobb hangulattal távoztak a pompás ebédre.

*

A szociáldemokraták ünnepe.

Az aradi szociáldemokrata párthoz tartozó munkások tüntető felvonulással és két népgyűléssel ünnepelték március idusát. A kerületekben egyenként gyülekező csoportok a Béla-téren alakultak menetté, melynek élén „*Éljen az általános és titkos választói jog*” feliratu transparenst vittek. Négyes sorokban vonult a munkások tábora a főutvonalon át a Deák Ferenc utcán keresztül a *Thököly* tőre, ahol népgyűlés volt. Az ünnepi beszédet *Ormás Ede* dr. budapesti ügyvéd tartotta, aki mindvégig higgadt és tárgyilagos beszéd keretében azt bizonyította, hogy a munkásság akkor ünnepel együtt a polgársággal, ha az általános választói jog alapján ő is bekerül az alkotmány bástyái mögé.

Innen a tömeg átvonult a Szabadság-térre a hol *Vadász Ármánd* dr. méltatta a március idusának jelentőségét, amelyet a nép ünnepévé kell avatni s hogy ezt elérhessék, azért erőlesen fognak küzdeni. A beszéd után *Boldin Lőrinc* elakarta szaválni *Csizmadia Sándor* „*Proletárok talpra*” című költeményét. A hatóság képviselőjében megjelent *Berecz Ferenc* rendőrrapitány a vers elszavalását nem engedte meg, mert nem volt arról tudomása, hogy valahol már nyomtatásban megjelent volna. A gyűlés ezen incidens után teljes rendben bezárult s a munkások a *Marsellaise* hangjai mellett oszlottak szét.

A vidéken.

A márciusi események hatvan éves jubileumát Aradmegye összes községeinek hazafias lakossága megünnepelte.

Máriaradna községe az idén is hazafias érülettel ülte meg a szabadság napját. A kaszinó és a polgári olvasókör együttesen tartotta meg szombaton a Motoros vendéglő téli kertjében a szokásos banketet, amelyen *Bécsy Dezső*, a kaszinó elnöke méltatta a nap jelentőségét. *Salacz* főszolgabíró a járás hazafias közönségét életette. Beszéltek még *Arató András*, *Kelly László* és *Gál Ede*. A községet fellobogózták. Az iskolákban is hazafias ünnepélyek voltak.

Kovasszinc község állami népiszkolájában lélekemelő ünnepély folyt le. *Laub János* tanító lelkes beszédben ismertette a márciusi eseményeket,

az iskola növendékei pedig hazafias verseket és énekeket adtak elő. Az iskola növendékei majdnem kizárólag románok, akiknek a magyar nyelvben tanúsított előmenetele kellemes feltűnést okozott. Az érdem Laub János tanító, aki négy havi működése alatt a magyarosítás terén szép sikereket ért el.

Buttyán község hazafias lakossága is főnyesen megünnepelte a márciusi nagy nap hatvanadik évfordulóját. Szombaton este a helybeli és vidéki értelmiség részvétele mellett banket volt, amelyen *Dénes Jakab* dr. ügyvéd lelkes beszédben méltatta a nemzeti ünnep jelentőségét. Vasárnap délelőtt a római katolikus templomban *Rómer Miklós* lelkész ünnepi istentiszteletet tartott. A piac-téren szavalatokat és beszédet tartottak. Este nagy fáklyásmenetet rendeztek.

Az *újszentannai* hazafias közönség ez évben is nagy lelkesedéssel ünnepelte meg márc. 15-ike évfordulóját. Az ünnepség a polgári iskolában folyt le nagy közönség részvétele mellett. A polgári iskola növendékeinek éneke után *Szabó Béla* igazgató *Március 15. és Petőfi Sándor* címen tartott a nagy napokról igen emelkedett szellemű és lelkes beszédet, *Satinka Virgília* és *Hencs János* tanulók pedig alkalmi költeményeket szavaltak. Az ünnepségen *Petőfi* életére és a márciusi eseményekre vonatkozó képeket vetítettek.

Kispereg községe is szépen ünnepelte meg március tizenötödike emlékét. Este minden ablak ki volt világítva, a lakosság nagy része zenével és fáklyákkal körmenetben járta be az utcákat, hazafias dalokat énekelve. *Szondy Géza* ev. ref. lelkész hazafias beszédet intézett hozzájuk, lendületes szavakkal méltatva a nagy nap emlékét. Vasárnap délelőtt ünnepélyes istentisztelet és este banket volt.

TARKASÁGOK.

★

A legújabb anyósvice. O azok az anyósvicek! Már ezerszer eltemették őket, de ugyanannyiszor feltámadnak sírjukból, ezer bosszúságot okozván az anyósoknak, akiknek legnagyobb része a jólelkű nők közé tartozik és távolról sem olyan közzívű, mint amilyenek az otromba anekdoták festik.

Am az anyósvicek ennek dacára fel-fel burjánzanak. Egy aradi társaságban a minap a gombákról volt szó. Arról beszéltek, hogy miképen lehet felismerni a mérges gombát és a jó gombát. Hosszabb ideig folyt az eszmecsere, amikor a társaság egy jóképű nőlen tagja — azt is elárulhatjuk, hogy ügyvéd — ezzel a kijelentéssel vetett véget a vitának:

— Ugyan ne vitakozzatok. Az eljárás nagyon egyszerű. Az ember megfőzi a gombát és feltálasztja az anyósának. Ha meghal, akkor a gomba — jó.

*

Konkrét és absztrakt. Ez a mulatságosan bájos és talán némileg pikáns apróság egy előkelő aradi uriember kisfiáról szól, akit nevezünk *Bandinak*. A kisfiu nevelőnőjével sétált a korszón, miközben a nevelőnő élénken magyarázta, hogy a *konkrét* és az *absztrakt* szónak mi az értelme?

— Konkrét az, amit látunk. Absztrakt az, amit nem látunk. Megértetted?

— Igenis, felelte *Bandika*.

— Akkor mondj egy példát ezekre a szavakra. *Bandika* elgondolkodott, azután így felelt:

— Az én nadrágom konkrét, a kisasszony nadrágja pedig absztrakt.

*

Titkos választás. *Kohn Mór* dr. békésgyalai ügyvéd beszélt ma el egy kávéházi társaságban az alábbi történetet, amely egész jól megállja a helyét.

Rékésgyulán az építő-ipar rendkívül fellendült. Akány ház csak Gyulán van, azt mind átalakítják, eszimentőzik, sőt a tehetősebb földműves gazdák új hájlékokot is építtetnek.

Feltűnt ez a jelenség az ügyvédnek is. Megkérdezte egyik jó szomszédjától, aki maga is tekintélyesebb házfrontot csináltatott, hogy mi legyen ennek a nagy fordulatnak az oka.

— Hát tekintetes uram, ennek meg van bizony a maga oka, abbizony . . .

— És mi legyen az?

— Hogy mi? Hallottuk, hogy nemsokára követválasztás lesz . . .

— Eddig is volt követválasztás, mégsem fordították így fel a várost — mondta csodálkozva *Kohn* dr.

— De most meg gondoltuk a dolgot s beláttuk, hogy ha *Lehriffert* Józsi lehetett követ, kimondhatja azt, hogy én, vagy a komám nem lehet az?

— Ebben igaza van kigyelmednek, de nem mindenkinnek van ám ahhoz pénze.

— Nem is kell már ezental pénz, mert, hogy a szavallás titkos lesz. Mindenki önmagára szavaz, mert mindenki követ akar lenni. Annyi pénze meg csak van mindegyikünknek, hogy a győzelemhez még egy szavazatot szerezzék. Hát erre készülünk.

Achim L. András sajtópörei.

A parasztkirály az esküdtek előtt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 16.

A nagyváradi esküdtbíróóság ma kezdte meg március havi működését s elsőnek mindjárt egy régen huzódó monstressjtópor tárgyalását kezdte ma, amely úgy politikai háttérénél, mint a szereplő személyek egyéniségénél fogva országos érdeklődést fog kelteni. *Achim L. András* a monstressjtópor vádlottja, aki ellen a nagyváradi ügyészség öt rendbelli osztály elleni izgatás miatt, *Mezőfi Vilmos* és *Bakos Tamás* pedig rágalmaszás vétsége miatt emelt vádat.

A Tisza kormány alatt lefolyt választások idején Békéscsabán erősen szervezkedett a szabadelvűpárt, hogy *Achim L. András*t, a parasztképviselőt s amint elnevezték, a parasztkirályt kibuktassák a parlamentből. *Achim* és párthívei természetesen szintén heves és erős akciót fejtettek ki érdekelk mellett és minden rendelkezésre álló eszközt felhasználták. Így *Achim* *Paraszt Újság* címen lapot is indított, amelyben keményen bírálta és ostorozta az ellenpártot és általánosságban az urí osztályt. A *Paraszt Újság* cikkei közül a nagyváradi ügyészség a *Lesz-e aratósztrájk?*, *Beköszöntő*, *Vissza népcsalókt, Csaba népéhez, Seperjen el a népkérelmet* címűekben az ügyészség izgatást látott az urí osztály ellen s megindította az eljárást, amelynek során az inkriminált cikkekért *Achim L. András* vállalta a szerzői felelősséget.

A cikkek miatt indított perekben már többször volt kitérve a főtárgyalás, de közben akadályok miatt azt sohasem lehetett megtartani. Végre is az összes ügyeket egyesítették s most hétfőre újra kitértek az esküdtbíró-sági főtárgyalást.

A mai tárgyaláson *Csulyok Béla* dr. elnökölt. Szavazóbírák voltak: *Korn Lajos* és *Vámosy Mihály* törvényszéki bírák, jegyző: *Várdai Imre*.

A mai tárgyaláson elsőnek *Achim L. András* vádlottat hallgatták ki.

Achim elismeri a cikkek szerzőségét, de kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek. Amit ő megirt, ugyanazokat hirdették a koalíció vezére a nemzeti ellenállás idején. *Ó Barabás és Apponyi tanítványának* vallja magát, mert a két vezér Csabán egy népgyűlésen megje-

lennie azt hirdették, hogy közös gazdaságban aki a felemelt kvótát megszavazza és a népre újabb terheket rak.

A tárgyalás három-négy napig fog tartani, mivel több, mint százötven tanu van beidézve. akiknek kihallgatása sok időt vesz igénybe.

Achimet *Pető Sándor* dr. országgyűlési képviselő és *Várdai Zsigmond* nagyváradi ügyvéd védik.

Mi a plágium?

*

Érdekes nyilatkozatok.

Arad, március 16

Abból az alkalmából, hogy egy *Görcsösi Dénes* nevű ember, plágiummal vádolta meg *Szomaházy Istvánt* és *Bródy Miksát*, egy hírlapíró felkereste *Rákosi Jenőt* és *Herczeg Ferencet*, akik az alábbi érdekes nyilatkozatokat tették.

I.

Rákosi Jenő.

Ezt az esetet semmiképpen nem tudom beleilleszteni abba a fogalomba, amely bennem a plágiumról él . . . Előtte a plágium nem egyéb, mint egy idgen író munkájának egy másik író által való rosszhiszemű felhasználása, átdolgozása, esetleg elferdítése, olyan célból, hogy az, aki ezt a visszaélést elköveti, magának erkölcsi, vagy anyagi hasznot szerezzék.

E felfogással szemben is konstataciónom kell, hogy a legnagyobb óvatossággal és lelkiismeretességgel, sőt liberalizmussal kell minden esetet kezelnünk. mert egy pillantása világirodalomra, azt mutatja, hogy az egész létező irodalom java, kezdve a műveltség kialakulásától, voltaképpen rengegyéb, mint a régi irodalmi munkáknak új írók által át- és feldolgozása. Minden író valahonnan veszi témáját, a hagyományokból, a mondákából, a népköltészetből, a történelemből, a krónikákból, az élet eseményeiből, a törvényszéki tárgyalásokból és így tovább és legritkább esetekben tisztán a fejéből. Most jelent meg egy tudós hazánkfiának egy munkája francia nyelven arról, hogy a legvirtuosabb plágizátorok egyike Moliére volt. Kiseb lett-e ezért Moliére? Az egyiptomi hieroglifák megfejtése és a ninivel átvadások prédája is már kétségen kívülvé teszi, hogy a világirodalom egyik legnagyobb alkotása, az ó testamentum csupa plágium. Nem foglalkoztam azzal, hogy az *Ezerégyéjszaka* honnan szedte meséit, ellenben konstatahatom, hogy *Benedek Elek* íróársuak egyik meséskönyvében van egy székelymese, gondolom a *Világszép ember*-ről, ami nem egyéb, mint az *Ezerégyéjszaka*nak a kezdő meséje az elvesztett szépségről, amelybe az egész mű bekerítve van, gondolatról-gondolatra, de elmézebben, mint az *Ezerégyéjszaka*ban. Plagizált-e a székelymeséselő, vagy plagizált-e az *Ezerégyéjszaka*, nem tudom, ellenben tudom, hogy kortársai részéről sem *Dumas*, sem *Sardou*, sem *Szilágyi* és *Jófermán* senki, akiknek sikerei voltak, a plágium vádját el nem kerülte. Befejezésül megismétlem azt az igazságot, hogy az összes nemzetek irodalmának a java, a régiebb irodalom felújításából, újrafeldolgozásából kerül ki és megfosztódik a plágium vádjától minden író, aki egy régiebb, veszendő munkából újat és maradandót tud csinálni.

Üldözésnek az a plágium méltó tár-

gya, amikor egy élő író élő írónak a munkáját, rosszhiszeműleg, a maga hasznára, íróársra megkárosításával dolgozza fel.

Ajánlom minden íróársamnak, hogy vallomásaikban mondják el, honnan veszik a tárgyaikat, ezzel felmentik az utódokat forrásaik kiderítése aini és monumentumot állítanak jóhiszeműségüknek.

Az, hogy két író valamely témáról, elbeszélés vagy újsággörzés útján egy időben értesül és azt azon melegében fel is dolgozza: az egy mulatságos, rossz, kellemetlen véletlen lehet, de a plágium fejezetébe semmiesetre sem tartozik.

II.

Herczeg Ferenc.

Ilyen vagy hasonló természetű eset majdnem minden íróval megesik, hol egyszer, hol többször; aminthogy velem is megtörtént évekkal ezelett.

Néhál *Atzél Béla* báró mondott el nekem akkoriban *Grünne* grófról, a király volt szárnysegédéről, egy igen érdekes történetet, amelynek színhelye Kairo volt s nagyon a lelkemre kötötte, hogy el ne felejtsem megírni. De én nem nagyon siettem vele, néhány szóval feljegyeztem a noteszembe és csak egy év után, mikor véletlenül ismét alaposabban lapozgattam benne, irtam meg az *Új Idők* számára. Tehát ugyanott jelent meg, a hol most *Szomaházy* tárcájára nyomták a plágium bélyegét.

Röviddel azután, hogy a tárcám megjelent, levelet kapok egy olvasómtól, aki jóakarattal figyelmeztet, hogy ugyanez a téma már megjelent *Mikszáth* egyik kötetében és nagyon furcsának találja az esetet, mert jól ismer és tudja, hogy nincs szükségem arra, hogy az íróársaim ötleteit megdézsmáljam.

Természetesen engem is roppantul meglepett a dolog és nem tudtam más magyarázatát adni, minthogy a báró előbb, vagy utóbb *Mikszáth*nak is elmondta ugyanast, amit nekem. De számomra még az az elégtétel sem maradt, hogy legalább megszidhattam volna érte az én előkelő téma szálítlómat, mert az akkor már nem élt.

Az ilyen véletlen és jóhiszemű balaseteknél legfeljebb az író bosszankodhatik.

Az író, akinek annyi szellemi gyermeke szaladgál a világban szerte-szejjel, nem szorult rá, hogy idegen csemetét adoptáljon.

Sőt tovább megyek és őszinte meggyőződéssel merem állítani, hogy az író eredetisége nem annyira a témában, mint inkább a feldolgozásban rejlik. Témát az író bárhonnán vehet, még az élő irodalomból is.

IRODALOM ÉS MŰVÉS ZET.

A színház műsora:

Kedd: *Cyrano de Bergerac* színmű. (A bérlet.)
Szerda: *La Traviata*, opera. Az olasz operatársulat vendégfellelése. (B bérlet.)
Csütörtök: *Rigoletto*, opera. Az olasz operatársulat vendégfellelése. (C bérlet.)
Péntek: *Sevillai borbély*, opera. Az olasz operatársulat vendégfellelése. (A bérlet.)
Szombat: *Varázskeringő*, operett. (B bérlet.)

* Olasz opera. Ha a közönség hangulatát akarnánk hűségesen regisztrálni, úgy meg kellene írni, hogy az olasz vendégek debüje nem járt olyan sikerrel, mint amilyent vártunk tőlük. Azonban — és itt megint a vendégek javára billen a mérleg — a közönség bizonyos foko-

sótt igényekkel ment a színházba és tüneményes jelenségeket várt, operatőrek helyett pedig nem is olyan nagyon lekösznylendő énekesek ezek az olasz vendégek. A baritonista, *Ercolini* ur, egyszerűen tüneményes énekes, aki magában világkörütra mehetne és mindennütt kolossalis sikert aratna. De mintán egy tünemény még kevés a közönségnek, így bizonyos csalódással távoztak a színházból. Két klasszikus olasz operában mutatkoztak be az olaszok. Előbb *Leoncavallo* *A bajazzók* című operáját adták. Neddát a koloratur énekesnő adta. A vendégművésznőknek nincs valami nagy terjedelmű hangja, de kifogástalan énekművészettel kezeli hangját. Neddában nem volt olyan sikere, mint *A parasztbecsület* Santuzzájában, mely inkább koloratur partí e ebben nagyobb tetszést aratott. A tenoristánál a mi *Ferrarin* sokkal szebben énekel a vendég azonban elsőrangú színész, a ki mint színjátszó hatalmas sikert aratott. *Ercolini* baritonista *A bajazzók* prologusát hatalmas hanggal és elsőrangú művészetével énekelte. Percenkig tapsolták. A mai bemutatókozás rezüméje, hogy a további fellépések nagy szórakozásra lesznek a közönségnek, ha a mi énekkarunk nagy respektussal viseltetik a közönséggel szemben és a karnálók nem a saját mulatságukra szórakoznak a színpadon és énekelnek, ahogy csak tudnak, de aztán énekeljenek. A karmester nagyobb figyelmet tartathatna a tulajdosan szabadjára engedett társaságban, meg a zenekarban. *H. G.*

* *Cyrano de Bergerac*. *Edmund Rostand* világhírű verses drámáját, amely az újabb francia színmű irodalomnak valószínű kincse, kedden eleveníti föl az aradi színház drámai szemlézete. A poétikus szép-égű s hatalmas drámai erővel megírt darabban *Keszler* Ede és *K. Kápolnay* Juliska játsszák a vezető szerepet. De senki kívül részt vesz benne a színtársulatnak minden egyes tagja.

* *A Tündérszerelem* próbái. A színházban délelőtti órákban erősen folynak a próbák *Huska* Jenő és *Martos Ferenc* gyönyörű mesejátékából, a *Tündérszerelem* ből *Láványos* ság, hőszerzős fogások dolgában meglepetés számba megy ez a darab.

* Az olasz operatársulat vendéjátéka. Az olasz operatársulat egy napi pihenő után szerdán folytatja diadalmas vendégjátékát. Szerdától kezdve három nap egymás után játsszik a társulat. Szerdán a *La Traviata* ban, csütörtökön a *R. golettó*-ban, pénteken pedig *Szevillai borbély*-ban lépnek föl az olaszok. Mindhárom előadásra a jegyek előre válhatók.

* Nagy sportkép az Urániában. Nagyszerű sportkép szerepel, mint műsoron kívüli szám az *Urania* színház programján. Egy nagy akadályversenyt mutatnak be egy lovverseny minden érdekességével, izgalmaival és eredményével. Nemcsak sportembereknek, hanem a laikusoknak is elsőrangú szórakozásra szolgál a hippikus sportról készült gyönyörű felvétel. Az új műsoron *Shakespeare* egyik remekműve is szerepel a *Comedie Française* *O hello* előadása után. A nagyszerű mozgókép műsora *A Föld* című egyfelvonásos 39 vetített képpel illesztik *Urania* darab egészéi ki.

* *A Neogrady-tárlatról*. *Neogrady* Antalnak, a kiváló fővárosi festőművésznek kiállítására még mindig nagy és előkelő közönséget vonz a *Weiss és Klein* cég szalonjába, amely különben ma két igen érdekes és értékes képpel gyarapodott. Az egyik *Ma té* Károlynak egy 1867-ben készült festménye, a másikat *Böhm* Pál festette 1897-ben. A két elhunyt híres magyar festőművész képe Aradon igazán látvá-

nyosság számba megy, mert nemcsak, hogy nagy műbecsével bírnak, hanem mert ma ennek a két festőművésznak képei valószínű ereikre számba mennek. Mindkét kép eladó. A mai nap folyamán *Neogrady* képei közül *R. G.* megvette a „*Patakparti virágok*” és a „*Palan*” címűket; *Nachtweibel* Odón pedig a „*Fürdő után*” és „*Vakáció*” című képeket vette meg.

A nap furcsaságai.

Az általános magánzó.

Arad, március 16.

Vannak, akiknek természetrajza egy szóban foglalható össze és írható le. *Smokk*ok. A smokk nagyzol, a smokk affektál, szóval iszonyúan kiállhatatlan, ellenszenves.

Mindenféle foglalkozási ágak megvannak a maga fonák alakjai. Különösen azokban van meg a tartomány mértékben a smokkeria, akik valaha más pályán voltak s csak később választották foglalkozást. Például, ha az órásból, a tisztességes és jól kereső iparosból tekintetes ur lesz, akkor bizonyos, hogy fejébe száll a szellemi foglalkozás. Mert azt mindenki tudja s így felesleges is lenne még külön hangsúlyozni, hogy tekintetes ur alatt első sorban is az értendő, aki tollat vesz kezébe. Az mellékes, hogy azzal másol vagy államokiratokat szerkeszt. Aki valaha kalapált s ezt a becsületos szerszámot a pennával pótolja, csak azért, mert ez könnyebb jószág s kaput is jár vele, az már születésénél fogva — smokk.

Mihelyt megvette az első tollszárat és leveti az egyszerű munkaszabonyt, megné az — orra, melynél tovább nem lát. Azt hiszi, hogy a betűvetés tekintélyt ad s addig hiszi, míg egész agyveleje megtelem az új hivatás minden ferdeségével. A legnagyobb önmegtágadás árán elszik az értelmes, egyszerű beszédétől és sikornyás, hivatalos stílust sajátít el.

A smokk smokkja azonban a definiálhatatlan *Stumper* Ignác vándor írnok, vagy mint ő nevezi magát, általános magánzó.

Arról nevezetes, hogy aradi összeköttetései fentartására minden hónap elsőjén pontosan küld választos levelező-lapot *Sarlot* Domokos rendőrfőkapitánynak. Az írása is elült a természetes emberétől. Nyomatott alakú betűket rajzol.

De mit elemezzük itt hosszasan. Olvassa el mindenki az alábbi levelező lapot, amely a következő címezzel érkezett Aradra:

ERDEMES CÍMŰ

SARLOT DOMONKOS URNAK

VÁROSI RENDŐRFŐKAPITÁNY

ARADON.

Mint hogy kilétem azaz: születésem és foglalkozásom adatai ott felírva nyilvántartatik, amit illetőségnek neveznek, azért a címemre személyes elvitel végett a rendőrhivatalhoz küldeni kért kézbesítéseknek múlt évi október havától — a mai napig való érkezete iránt tudakozódní batorkodván, felkérem a címet, ha az a hivatali szolgálatára szolgáló átutalása megengedi, eziránt a válaszlapon szíves értesítést küldeni ne terheltecsék. Ellen esetben választ nem várok, minthogy magánlatilag személyi szívélyességének ügykörébe avatkozni nincs módomban.

Kelt, Hidegkút 1908 márc 1.

Teljes tisztelettel *Stumper* Ignác általános magánzó.

Mivé lesz az ember, ha tekintetes ur lesz.

HIREK.

A közöskonyha közgyűlése.

Szövetkezetté alakul.

Arad, március 16.

Az *aradi közöskonyha önszegélyző társaság* az Aradon uralkodó túrhetlen drégaság ellenére is eddig derekasan állotta meg helyét és kiváló intézménynek bizonyult, tagjainak osztatlan meglegedésére. Az országban számtalan hason intézmény becsukta ajtaját, tüzhelyén kialudt a láng, de az aradi rendületlenül áll és virágzik, folyton gyarapszik, ugyanarra, hogy a jelenlegi helyiség már szűknek bizonyult. Kétségtelen, hogy ez a hatadás csakis a vezetőség elvitázhatatlan buzgalmának és igyekezetének tulajdonítható.

Hogy mennyire virágzik az aradi közöskonyha és hogy mennyire váltak be a hozzá fűzött remények, bizonyosságát adja azzal, hogy még jobban akar megerősödni; mélyebb, maradó gyökereket akar ereszteni és szilárdabb alapra helyezkedni, mert a hó 23-án délután 6 órakor a városháza első emeleti sarok tanácstermében tartandó közgyűlésen véglegesítését és egyuttal szövetkezetté való átalakulását fogja kimondani.

Egy üzletrész díja 10 korona, mely havi 2 koronás részletekben lesz fizetendő, minden két üzletrész egy adag ebéd és vacsora igénybevételére jogosít és kötelez. Az étkezési díjak az eddigiek lesznek, vagyis egy adag ebéd és vacsora 70 korona, csupán ebéd 50 korona. A kötelező tagság ezentul is csak hat óra fog terjedni.

Üzletrészeket és így étadagokat nemcsak a jelenlegi tagok, hanem — miután az intézmény ki fog terjeszkedni — mások is jegyezhetnek a közgyűlésen és így a szövetkezet módot nyújt arra, hogy az intézmény áldásában és jótéteményeiben mások is részesülhessenek.

Mint jó forrásból értesülünk, a közöskonyhasajt kezelésében fogja a husvágást eszközölni és tagjait olcsó és a legjobb minőségű háztartási cikkekkel, sőt tiszta hagyajjai borral is el fogja látni.

— **A király betegsége.** Már szombaton híre érkezett, hogy a király meghült és ennek következtében gyöngékedik. A király betegségéről, melyet megcafoltak az orvosok, most az alábbiakat telefozzák Bécsből: A királynak meglehetősen erős náthája van, amely miatt egyideig egyenletes hőmérsékű helyen kell maradnia és így nem kocszhat ki. A rosszullet első jelei a királynál már napok előtt mutatkoztak, de a király azoknak nem tulajdonított jelentőséget. Múlt hétfőn a király a Hofburgban általános kihallgatásokat adott. *Koritowsky* pénzügyminisztert csaknem egy óra hosszáig tartó kihallgatáson fogadta és gyalog meglátogatta a vadászjelvénykiállítását. Onnan visszatérve, a Burgban a hadügyminisztert és a pénzügyminisztert hosszu kihallgatáson fogadta s délután visszatért *Seuonbrunn*ba. Csütörtökön korán reggel behajtatott a Burgba, fogadta *Lipót Szalvátor* főerceget és ismét általános kihallgatásokat adott. Ezen a napon a király váratlan módon már délben visszatért *Schonbrunn*ba. Ezen a napon a királynál kitört a nátha, de mindazonáltal intézi az államügyeket, mint rendszeren, korán hagyja el feknelyét és a szokott időben fekszik le. A tegnapi éjszakát a könnyü köhögés dacára, mely a náthát mindig kíséri, zavartalanul nyugod-

Margit tóban. Senki sem tudta teltének okát megérteni s így természetesen az volt a vélemény, hogy pillanatnyi elmezavarban követte el.

— Nagyon különös eset. jegyzém meg.

— Igen és átkozottul fájdalmas lehet arra a szerencsétlen leányra. Most, ez a második csepás teljesen meg fogja törni szegénykét!

— Stenélyesen ösmered, kérdém.

— Oh igen, ismerem. Gyakran találkoztam már vele. Ha óhajtod, igen könnyen bemutatatlak neki.

— Köszönöm, felelém. Nem is annyira a magam kedvéért kívánok vele megismerkedni, mint inkább egyik barátom miatt. De azt hiszem hogy ezen eset után legalább egy kis ideig nem igen fog kimozdulni hazulról. Majd, ha ismét felkoresei a társaságot, élni fogok sziveségeddel. Kezet fogtunk és sokáig nem gondoltam a dologra.

A legközelebbi körülmény, amelyet, mint Miss Northcott esetére vonatkozót el kell mesélnem, nem a legkellemesebb. De a lehető legpontosabban kell részleteznem, mert talán némi világot vetnet a következményekre. Néhány hónappal a másodunokatestvéremmel folytatott fenti beszélgetés után, a city egyik legrondább utcájában volt dolgom. Utat törtem magamnak a piszkos csavargók között, kik egy nagyobb palinkamérés aital körül tolongtak, midőn egy ember dülöngélve kivált közülök és ittas pillantással felém nyujtotta a kezét. A gázláng fénye épen arcára esett és végtelen meglepetésemre az előttem álló züllött alakban előbbi ismerősömet, a fiatal Archibald Reeves-t ismertem fel, ki egykor híres volt arról, hogy a legdivatosabban és legcsinosabban öltözködött az egész egyetemen. Annyira meg voltam lepve, hogy egy pillanatig kételkedtem érzékszerveimben, de mégsem tévedhettem az arcvonásokban, amelyek, noha az ital duszadtta tette őket, valamit megőriztek előbbi szépségükből. Elhatároztam, hogy legalább egy éjjelre kimentem abból a társaságból, amelybe sülyedt.

— Halló Reeves, mondám. Jer velem. Arra megyek, amerre te.

Néhány összefüggéstelen szót motyogott mentegődésül ittas állapota miatt s asszal megragadta karomat. Midőn így lakása felé vittem, láttam, hogy nem csupán egyszeri dőzsölés hatása mutatkozik rajta, hanem hosszú és rendszeres ittaság támadta meg testét és agyát. Keze száraz és lázas volt s a kövezetre eső minden árnyéktól megrémült. Beszédmodora is inkább a delirium tremens ben szenvedőt, mint a részegét árulta el.

(Folytatása következik.)

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapest áru- és értéktőzsse.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 16.

Kevés forgalom. Csendes.

Az árak 50 kilónként számátva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprillásra . . .	11.80—11.81	11.70—12.71
Buza októberre . . .	9.82—9.83	9.78—9.79
Zab áprillásra . . .	7.80—7.81	7.74—7.75
Rozs áprillásra . . .	10.60—10.61	10.60—10.61
Tengeri májusra . . .	6.68—6.70	6.65—6.66

Zárul 5 órakor:

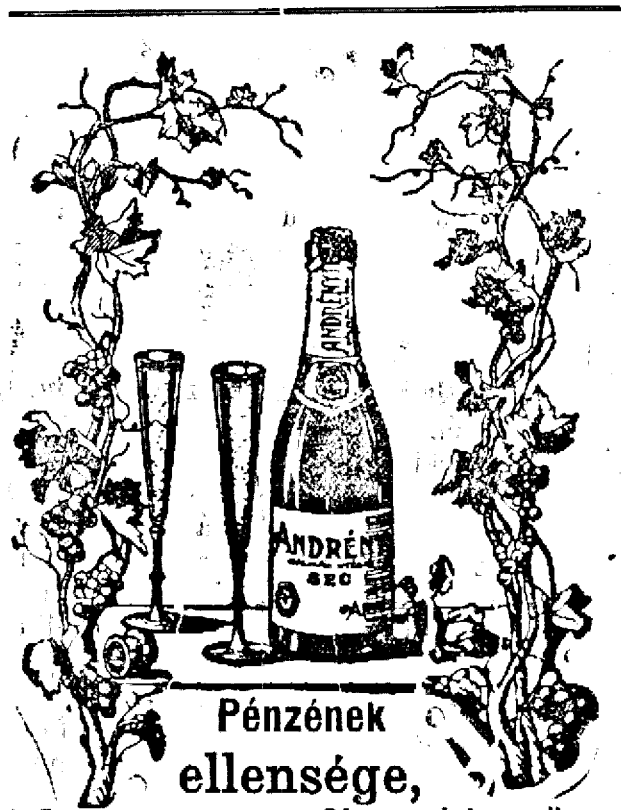
Osztrák hitelrészvény	639 75
Magyar hitelrészvény	765 25

Budapest-kőhanyal serteskereskedelm.

— Március 16. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogramm fehérrizs sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogramm terjedő sulyban — fillérig, italtal nehéz páronként 320 kilogramm fehérrizs sulyban

126—128 fillérig; italtal kőszep páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban 126—128 fillérig; könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 126—128 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm fehérrizs sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig. Sertesleltetés: Március hó 10. napján volt készlet 24 249 darab, március 11. napján főhajtattott 543 darab március 11. napján elszállított 276 darab, március 12. napjára maradt készletben 24,507 darab. A készlet sertes üzlet irányzata: Blének.

Pénzének ellensége, ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

Nemzeti Színház.

Kedd, 1908. évi március hó 17-én:

A) bérlet. A) bérlet

Cyrano de Bergerac.
Romantikus színmű 5 felvonásban. Irta: E. Rostand. Fordította: Abrányi Emil.

SZEMÉLYEK:

Cyrano	Kesztyer E.	Linier	Ujj Kálmán
De Neuville	Herti Sándor	Valvert	Paludi Károly
Guiche gróf	Hunyady J.	Bricelle	Fejér Aladár
Ragueneau	Várnay Jenő	Roxan	K. Kápolnay
Carbon	Szathmári A.	A duenna	Benkőné
Le Bret	Delly Lajos	Egy barát	Kulcsár L.

Köz este este 7 óra fél órakor.

5j műsor. Eredeti ujdonságok.

Uránia színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)
Műsor 1908. március hó 17-én, kedden:
1. Baba regél. Mulatságos. — 2. A művész hegedűje. Erdekfeszítő. — 3. Ajándék a feleségnek. Kacagató. — 4. Műsoron kívüli szám. — 5. Fogfájás. Kacagató. — 6. Othello. Tragedia. — 7. A bohóc mint orvos. Rendkívül érdekes. — 8. A föld. 39 vetítet képpel. Felolvasással.
Előadások délután 5, fél 7, és este fél 9 órakor.
Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

IDEGENEK ARADON

— Március 16. —
Fehérkereszt-szálloda. Mőler Zsigmond utazó Bécs. — Laufer József dr. ügyvéd Budapest. — Klein Andor bankhivatalnok Nagyvárad. — Weisz Bőc utazó Budapest. — Fürst Herman utazó Budapest. — Hegüdüs Emil utazó Temesvár. — Graef László segédtitkár Temesvár. — Baros Emil huszárhadnagy Arad. — Langfelder József kereskedő Tolna.

— Malina Lajos dr. ügyvéd Szeged. — Deutsch Ignác utazó Leipzig. — Kronits Boskó utazó Bécs.
Központi-szálloda. Trebitsch Mikes hajózási főfelügyelő Budapest. — Deutsch Dávid kereskedő Sajtény. — Bauner Gyula cukorgyári felügyelő Mészöhegyes. — Tarján József gazdasz Bukovec. — Róth Sámuel bérkocsitulajdos Brád. — Huchbauer Vilmos magántisztviselő Budapest. — Zigre Miklós ügyvéd Nagyvárad.
Pannonia-szálloda. Philiff Gyula kereskedő Nagypél. — Leipnick Manó mérnök Temesvár. — Matesk Béla jegyző. — Strausz Gyula bankár Borsosjenő. — Róth Lipót kereskedő Buttyin.

NYILTTER.*

Mindeddig felülmulhatatlan!

A Maager W.-féle
valódi tisztított

DORSCH

Csukamájolaj
(hatóságilag védett kiadásban.)
sárga üvegenként 2 kor.
fehér . . . . . 3 kor.
Maager Vilmostól
Bécs. 1908
1869. óta Ausztriába és Magyarországra általános bevezetve.
Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.
Kapható a legtöbb gyógyszerárban és drogueriában
Főlerakat és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:
W. MAAGER, WIEN,
III/3., Heumarkt 3.
Utánzások törvényileg üldözöttek.
Kapható Aradon Földes Kelemen gyógytárában.

Balta S.ella
legjobb gummi óvszer
6 darab 3 koros
Földes Kelemennél,
Aradon.

Mindennemű fogfájást 5 perc alatt szüntetik az
indiai fogcseppek.
Egy üveg 70 fillér.
— Kapható minden gyógyszerárban. —
Főraktár 271
Földes Kelemennél Aradon.

Olcsó árak, nagy megtakarítás!!
Angol öltöny és felöltő szövet ujdonságok megérkeztek a kizárólagos posztó gyári raktárba
Leichner és Fleischer Arad, Szabadság-tér 17.
Angol női costum kelmék nagy választékban

Szőlő eladás!

Az apateleki határban,
a mokrai hegyen egy jó
karban levő, 2 kath. hold
termő szőlő
kolna és berendezéssel eladó.
Bővebbet 1249
Lázár Gyulánál,
Ternova.

Kitűnően égő nagy hőfoku HAZAI KŐSZÉN

mm.-ja 3 kor. 40 fill.
házhoz szállítva (legalább
5 mm. vételnél) 3.60 kor.
Kapható:
Engel Gyula
Boros Béni-tér 29. és
Lövész utca I. a.
üzleteiben.
Telefon 521. és 175. 13

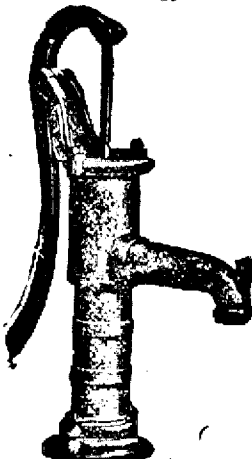
Permetező javítások elfogadtatnak.
M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.
A szivattyu hengerből a bor utol-
eszeppig kifolyik, a szőlő magvak
kéjék és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a sziv-
attyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működésé-
rért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tűzi fecskendő

Bolyó szelepekkel. Közvet-
lenek legalkalmasabb
mert homokos és sáros víz használ-
tánál sem tagadják meg a
szolgáltatást, — a gép jó működésé-
rért 3 évi jótállás (ingyen javítás)
hozzá való országos egységes cső-
csatlakozás a legjobb minőségű bel-
ső gummi szelepekkel.

gummi szelepekkel.
Közvetlenek legalkalmasabb
mert homokos és sáros víz használ-
tánál sem tagadják meg a
szolgáltatást, — a gép jó működésé-
rért 3 évi jótállás (ingyen javítás)
hozzá való országos egységes cső-
csatlakozás a legjobb minőségű bel-
ső gummi szelepekkel.

Kutak

a hozzávaló
csövekkel
olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely más
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Otto

a királyi szabadalmazott tűzi fecskendő
és szivattyú készítő. 261
Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

POROSZ MAGYAR KŐSZÉN

blombázott zsákokban,
ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN
házhozhoz szállítva legolcsóbban kapható
ALTMANN ED E-nél
Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán
Telefon 46. 451 Telefon 46.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle Margit-Cremet,

mely szírtalan, ártalmatlan e rögtön szépsít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan
ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrrákák,
pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaaj ellen.
A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással
beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely
elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

281

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerertárában.

A KI SZÉP AKAR LENNI,

használja egyedül a Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CRÉMÉT,

mert a világ minden részéről jövő há-
laimlakok legjobban bizonyítják, hogy

ennél jobb szépítőszert nem létezik.

Szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösséget

és mindennemű arctisztatlanságot
— varázsszerű gyorsan eltüntet. —

Vigyázat: Csakis Hajós-féle aradi készítménye-
ket tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerertárában

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá minden gyógyszerertár, illaszerüzlet és drogeriában.

Legideálisabb szer az arcz és
kéz bőrének ápolására az

„AZOR”

mely a legkényesebb követelmé-
nyeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógytárakban és
gyógyáru üzletekben.

Főelárusító hely: 31

WOJTEK ÉS WEISZ
gyógyáru nagykereskedő uraknál Aradon.

Kapható Hegedüs Gyula Út'etében.

Egy üveg ára: 1 korona 20 fillér.

Veszek

urastagoktól használt nyári
és téli férfi ruhákat, utazó-
bundákat, háló, ebédlő és
más buterokat 1111

a legmagasabb áron veszek és
eladok Kivánatra vagy levélbeli
megulvasra házhoz is megyek.

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5. sz.

(Izraelita templom épület.)

Kérem a cégre ügyelni!

MEGYEI TELEPHON 292

Scherhag Testvérek

virágcsarnok

ARAD, Andrassy-tér 18. szám.

Értesítjük a n. közönséget, hogy a

Scherhag J. és Keller Gy.

virágüzletek

Scherhag Testvérek

czég alatt folytatódnak, miért is kérjük
a b. megrendeléseknél Scherhag J.
utóda czéggel nem összetéveszteni, mi-
vel az meg lett szüntetve és az
így címzett megrendelések a szokott gyom-
és pontos kivitelben nem eszközölhetők.

Tisztelettel

1065

Scherhag Testvérek.

TELEPHON 476. SZÁM.

Amerikába kivándorlók, vala-
mint a helybeli és vidéki közönség
becses figyelmébe ajánlom

gyorsfényképeimet,

ugy mint arckép- és igazolványok-
ra, levelezőlapok, vizit, kabinet és
több más alakban előnyös ár mel-
lett eszközölhetek.

Több évi tapasztalatom után
arra a fölfedezésre jöttem, hogy
állandó fehér, gyors és színtartó
színes képeket gyors eljárásom sze-
rint lehet előállítani olyan tiszta
kivitelben, hogy a legkényesebb
igényeket is kielégítik, bármilyen
borult időben sikerült színtartó
fehér képeket 10 perc alatt, színe-
zett 24 óra alatt, ezelőtli barna
gyors 5 perc. Mindennap nyitva.
Gyermekfelvételek minden időben, ánnap és vasár-
nap csak délelőtt.

Kiváló tisztelettel

1275

Flóruoz János

gyorsfényképező, Arad, Béla-tér.

Értesítés!

Aradon, Atzél Péter-
utca sarok, a színház
főbejáratával szem-
ben, Zrínyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad
és vidéke nagybecsült közönsé-
gét, miszerint a közelgő idény be-
áltával raktárcsomát minden-
nemű bőrökkel felszereltem,
melyből a legszebb és legjobb
kivitelű 531

uri és hölgy cipőket
készítek,

miért is becses rendelésüket kérem,
vagyok kitünő tisztelettel

WOLF J.

Vevők és bérbevevők
semmiféle jutalékot
nem tartoznak fizetni.

Colophon István
ügynöksége

Arad, Kölcsey-utca 3.,
vagy a városi kávéház.

Eszközül szállodák, vendéglők,
földek, szőlők, házak bér- és el-
adását, valamint borok és szesz-
italok eladását. — Ugyiszinté
amortisációs kölcsönök

a legolcsóbb kamattal melletti kies-
közlését előleg nélkül, ehhez csak
a birtokos és telekkönyvi kivonat
kell. — Több emeletes magán- és
bérház 8—10%-ot jövedelmező, ol-
csón és kedvező feltételek mellett
eladók. — Pontos és lelkiismeretes
kiszolgálás 8-1

300.000 darab

I. rendű tölgy

SZŐLLŐKARÓ
eladó.

Martics István,
Muszka-Magyarád

Muszka-Magyarád

Elsőrendű nyírvidéki evő és vető
rózsaburgonya
egész waggonként és kicsinyben is leg-
olcsóbb árakon állandóan kapható
Herbstein Mór
lisztnagykereskedésében
Szabadság-tér 10.
Legfinomabb kávéfajok.
Prima kókuszszir nagyban és kicsinyben

STEINER MIKSA
ártézi-kut készítő
Szapáry-liget (Aradmegye)
Interurban s megyei telefon szám 2.
Ajánlja magát, községek, birto-
kosok, hid építők, gyár és malomtu-
lajdonosok figyelmébe. 709
Elvállal artézi-kutak furás és vé-
sését, furott nordon kutak elkészité-
sét, hidak alap réteg kutatását, meg-
levő artézi kutak kimosását.

Tervekkel s
költségve-
téssel kész-
séggel szol-
gál.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI
= SZÉN SAV - MŰVEK =
ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bár-
mily mennyiségű természetes vegyileg
legtisztább folyékony
Szén savat
a világhírű buziasfürdői szén savforrá-
sból szikvízgyártáshoz, vendéglősök-
nek és egyéb ipari célokra.
Úsaze nem tévesztendő mestersé-
gesen előállított, kevésbé káros szén-
savval.
Megbízható, szigorúan lelkismeretes kiszolgálás!
Buziasfürdői ásvány- és gyógyvizek
1/2 és 1/4 literes üvegekben. 5381
Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem őrí gyógyhatás.
Elsőrendű asztali víz. 5382
Felvilágosítással készségesen szolgál
**Muschong-Buziasfürdői szén savművek és ás-
ványvizek szétküldési telepe Buziasfürdőn.**
Börgönyvezim: Muschong, Buziasfürdő. — Interurban telefon 18. sz.
Ügyes helyi képviselők keresteknek.

Zárs vagy alkalmazott
kerestetik 1255
zöldfőzeléktermény üzlethez;
de osakle olyan ajánlkozson, ki ilyen üz-
letben már működött és ilyen dolgok csoma-
golásával már foglalkozott. Keresztény fla-
tal ember előnyben részesül.
Ajánlatok: „Export“ címen e lap
kiadóhivatalába kéretnek.

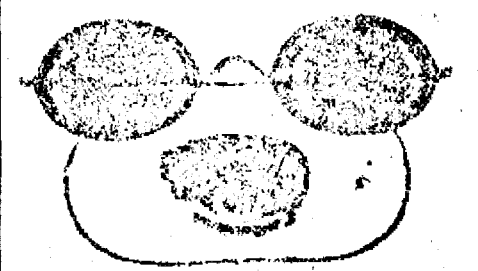
Műhely áthelyezés!
Kenderesy és Paladics
épület- és butor-asztalosok
Arad, Deák Ferenc-utca 33. sz.
„Heim-ház.“

Van szerencsénk a nagyérdemű
közönségnek becses tudomására
adni, miszerint
üzletünket
a jelen kor igényeinek megfelelően
berendeztük.
Elvállalunk épület, butor portál,
iroda és bolti berendezéseket a legdi-
szesebb és a leggyorsabb kivitelben.
Vidéki megrendelések pontosan
és gyorsan eszközöltetnek.
Tisztelettel
943 Kenderesy és Paladics.

Cement
hornyolt cserép
a legjobb fedő anyag. Vizáthatlan!
Örökké tart!

Tégla,
Cserép
legjobb minőségben állandóan
raktáron 754
Pollak Sándor
tégla, cserép és cementáru gyárában
Mikalakán.
Telefon 5—15
Városi iroda: Erzsébet-körút 37, I. em.

Elsőrendű létszerező üzem.
DICK SAMU
Órák és időmérők
Arad Kölcsey-tér 10. Weiszár János-utca sarokán

Kiad és javít mindenféle órákat 541
vél jóvalas méretű a legújabb órákon
raktáron tartunk mindenféle színház lámpák-
tácait a legújabb és legújabb. Így
Szécsény, Buziasfürdő, Buziasfürdő és Buzias-
fürdő. Újra és újra újított és újított.
Békés és nyugodt körülményekben
Nagy raktár sűrűségi fokozatok-
ban, bor, must és szesz részére, ta-
vábbá mindenféle hőmérők, mérő-
mű kivitelben. 542
**Szemüvegek és orrcipőzetek er-
vosi rendelést szerint azonnal ké-
zítetnek.**

Tavaszi újdonságok megérkeztek!

Visszatérve bevásárlási utaimról, tisztelettel adom tudomására a nagyérdemű közönségnek, hogy

női- és férfi-divat üzletemet

legizlésebben megválasztott árukkal szereltem fel. Színes és fekete costum kelmék, felette szép francia delainek, angol blouse zeffirek, cretonok, voialok, házi ruha és pongyola kelmék, színes kelme vásznak, piúétek. Nagy választék blouse és ruha selymek. Továbbá csipkék, aplikációk és zsinór díszek, schine szallagok, gummi és selyem övek. Czérna és pamut vásznak. Női és férfi fehérneműek, törülközők, kávé és damaszt készletek. Szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítők, butor szövetek, s több itt fel nem sorolható cikkek, melyek mind újonnan érkeztek.

Fegyházban kötött harisnyák!

Kiváló tisztelettel

Jankovits György, Forray-utca 2.

Pontos kiszolgálás!

1273

Elv kevés haszon, nagy forgalom!

Egyházi dolgok és papi reverendák készíttettek!

Maradék vásznak leszállított árban!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden újdonság raktáron. Antiquarkönyvek. Könyvtárak berendezése. Nyomtatványok elkészítése. Rongált dobozu levél-papírok kiárúsítása. Égető apparátusok. Kölcsonkönyvtár. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése, Aradon. 212

Riparia portalis

12000 sima amerikai szőlővessző, darabonként két fillérért kapható Posevitz Géza solymosi (Aradm.) körjegyzőnél. Nagyobb mennyiség vételénél ármérséklés. 1256

Keresek

egy 200-300 holdas földbérletet azonnali átvételre, lakóházzal és kellő épületekkel. Ajánlatokat kérek „földbérlet” jellegével Muszka, Posterestante. 1242

Gazdasági iratok,

földmives iskolát végzett, jó írásu, alkalmazást nyer kunágotai gazdaságomban április 24-től. — Jelentkezhetni lehet helyben, Erzsébet-körút 22., vagy a gazdasági intézőnél Kunágota-pusztán. 1183

Házvezetőnői

állást keres egy középkorú, magányos gyermektelen özvegy nő, ki a háztartás minden ágában jártassággal bír, helyben vagy vidékre. Cim a kiadóban. 1258

Krausz Paulin könyvkereskedésében

magyar, francia és német divatlapok állandó nagy készlete. Üzleti- és imakönyvek. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár; modern antiquarium. 995

Két szobás utcai lakás

április hó 1-től kiadó Aranykéz-utca 20. szám alatt.

Megvételre kerestetik

jó karban levő használt butor 1 háló szoba és 1 ebédlő berendezés. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1282

Eladó

egy 4 lángu ebédlő gázluszter, egy nagy dugaszoló gép egy csinos vaskályha, egy teljesen felszerelt méhes, méhecskék nélkül ét 2 drb. ászok boroshordó 50-70 hektoliteres, minden a legjobb karban. Cim a kiadóhivatalban. 1251

Farkas-utca 5. számú

ház szabad kézből mindenkor eladó. 1281

Szőlőajtványok: hiányok pótlására 2 éves dús gyökérrel, zöldajtással készítve ezre 100 frt. — Telepítésre gyökeres zöldajtvány ezre 80 forint. Telepítésre sima zöldajtvány ezre 45 frt.

Fásajtványok: gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépséghibával, eredeti biztonságossal ezre 45 frt. Mind Riparia-portálisra ojtva a következő fajokban: **Fehér borfajok:** Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sárféher, Mezesféher, Ezerjó, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánáti Rizling. **Vörös borfajok:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. **Csemegefajok:** fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas. Ezredéves, Muskotályok stb. Sima Riparia-portális I. oszt. 8 frt, sima Riparia-portális II. oszt. 3 frt, gyökeres Riparia-portális I. oszt. 16 frt, gyökeres Riparia-portális II. oszt. 10 frt, gyökeres 2 éves gyökerű 18 frt. **Hazai nemes vesezők** sima 4 frt a fenti fajokból. Ojtványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. Előlegül az ár ¼ részét kérem beküldeni. **Hegyi bor** fehér 50 kor., siller 50 kor., vörös 60 korona. 1232

SZÉKELY I. JÓZSEF Gyöngyös (Hevesmegye), Szent Urbán templom.

Egy szép rövid zongora eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban. 1280

Gyárjelosztásnál

vásárolt valódi finom len levélpa-pirost a legdivatosabb színekben 50%-al a rendes beszerzési áron alul kiárúsítja **Ingusz I. és fia** papirkereskedése Arad, Weitzer János-utca. 201

*
Az
ifjúsági irodalom legbecsebb terméke.

Hazánk Története

A magyar ifjúság számára
Irtta: **BENEDEK ELEK.**

A gyönyörűen kiállított díszmunka két-féle kiadásban jelent meg.

Az egyik kiadás Mühlbeck Károly eredeti szövegrajzaival, díszkötésben **6 korona.** A másik, díszkiadás, számos szövegrajzzal és 28 gyönyörű meliéklettel **8 korona.**

Megjelent az Athenaeum r.-t. könyvkiadóhivatalában Rákóczi-ut 54. sz.) és kapható egy ott, mint minden könyvárusnál.

*

V Á S Z O N M A R A D É K O K I

Az új kelmék már megérkeztek!

Különös nagy gonddal összeválasztott

Costüm kelmék és divat-színnek!

Uj blouse és pongyola-kelemék páratlan szép mintázatban.

Rosenblüh H. és Társa.

Szabadság-tér.

V Á S Z O N M A R A D É K O K I

V Á S Z O N M A R A D É K O K I

V Á S Z O N M A R A D É K O K I